

**วัฒนธรรม: พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
กับการบูรณาการการสอนวิชาประวัติศาสตร์**

**Culture: Historical Development, Identity and Wisdom of Prachuap Khiri
Khan Province with Integration of Teaching History Subject**

ศิริชัย บุญเพ็ง

Sirichai Boonpeng

ณัฏฐ์ ยันต์ทอง

Thanat Yanthong

ในตะวัน กำห่อม*

Naitawan Kumhom

กฤษฎา นิยมทอง

Kritsada Niyomthong

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

Department of Educational Administration,

Faculty of Social Sciences and Education Thongsook College

Corresponding author, e-mail: ntawan@hotmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 18 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 21 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 1 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ความโดดเด่น และภูมิปัญญาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่โรงเรียนในกลุ่มกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง 1) กลุ่มบุคคลที่มีข้อมูลที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สถานที่และการเติบโตของชุมชน จำนวน 10 คน 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ ที่เป็นครูและนักเรียน จำนวน 30 คน 3) กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภูมิหลังในการอาศัยอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 10 คน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต จัดประชุมกลุ่มย่อย และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลจากการวิจัยพบว่า 1. ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เอกลักษณ์และภูมิปัญญาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสำคัญในหลายมิติทางด้านวัฒนธรรม และภูมิปัญญา 2. มีการบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนกลุ่มกุยบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 วัฒนธรรมของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีการบูรณาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ในส่วนของวิชาประวัติศาสตร์ ที่นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจและวางแผนในประเพณีท้องถิ่นและทั้งหมดสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินได้

คำสำคัญ: พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์, ภูมิปัญญาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, การบูรณาการ การสอนวิชาประวัติศาสตร์

Abstract

The objective of this research is to 1) local history, prominence, and wisdom of Prachuap Khiri Khan Province 2) create a learning management plan that is related to the social studies, religion, and culture learning group at schools in the Kui group. Buri, Kui Buri District, Prachuap Khiri Khan Province Sample group 1) A group of people who have in-depth information about local history, economy, society, culture, and places and community growth, 10 people 2) Practitioner group There were 30 teachers and students. 3) A group of 10 general people with backgrounds living in Prachuap Khiri Khan Province. It was qualitative research. Use tools to collect data with surveys, interviews, observational forms, and small group meetings. And organizing workshops.

The results of the research showed that 1. Studied local history Identity and wisdom of Prachuap Khiri Khan Province It is important in many dimensions in terms of culture and wisdom 2. There is integration to promote learning management in the social studies learning group. Religion and culture Kui Buri Group School Under the jurisdiction of the Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office, Area 2, and the culture of Prachuap Khiri Khan Province has been integrated to promote learning in the social studies, religion and culture subject group in the subject area. History that students have knowledge Understanding and cherishing of local traditions, and all of them can pass the evaluation criteria.

Keywords: Historical development of identity, wisdom of Prachuap Khiri Khan Province, integration of teaching of history subjects.

บทนำ

ในประเทศหนึ่งๆ นั้น เกิดจากการรวมตัวกันของคนในชาติ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สร้างชาติขึ้นมาได้ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มคนเหล่านั้นเกิดการรวมตัวขึ้นมาได้จะต้องมีจิตสำนึกในความรักชาติ รักบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับคนในชาติได้ โดยผ่านการบอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ของชาติจากรุ่นสู่รุ่นหรือการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ และในภาคของการศึกษา ยังได้มีการบรรจุราย วิชาประวัติศาสตร์ลงในหลักสูตรการเรียน เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนของชาติรับรู้ เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติ และเกิดจิตสำนึกในความรักชาติจึงนับได้ว่ารายวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อประเทศ สมควรที่จะให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการเรียนการสอน

จากพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถที่มีแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้า เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ณ ศาลาดุสิดาลัย เรื่องการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ความตอนหนึ่งว่า “...ประเทศไทยบรรพบุรุษของเราสละชีวิตมาเพื่อปกป้องผืน

แผ่นดินมาด้วยเลือดเนื้อ ด้วยชีวิตแต่เสียตายตอนนี้อยู่ที่หลักสูตรการเรียนสอนไม่ได้เน้นให้เรียนประวัติศาสตร์ แล้วนะฉันก็ไม่เข้าใจเพราะตอนที่ฉันเรียนอยู่ที่สวีเดนไม่มีประวัติศาสตร์อะไรเท่าไร แต่เราก็ต้องเรียนประวัติศาสตร์ของสวีเดนเมืองไทยนี้บรรพบุรุษเลือดทาแผ่นดิน กว่าจะมาถึงให้พวกเราอยู่นั่งอยู่กันสบาย มีประเทศชาติเรากลับมาให้เรียนประวัติศาสตร์ ไม่รู้ว่าใครมาจากไหน เป็นความคิดที่แปลกประหลาด อย่างที่อเมริกาถามไปเขาก็สอนประวัติศาสตร์บ้านเมืองเขา ที่ไหนประเทศไหน เขาก็สอนแต่ประเทศไทยไม่มีไม่ทราบว่าเป็นดินนี้รอดไปอยู่จนบัดนี้เพราะใคร หรือว่ายังงั้น อันนี้น่าตกใจชาวต่างประเทศยังไม่ค่อยทราบว่านักเรียนไทยไม่มีการสอนประวัติศาสตร์ชาติเลย” (ไพเราะ สุตธรรม และ ลัดดา ศิลาน้อย, 2555)

จากพระราชเสาวนีย์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าควรที่จะให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ให้เยาวชนไทยมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย และที่สำคัญต้องให้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับแผ่นดินเกิดของตนเอง ให้เด็กมีสำนึกในความรักแผ่นดินเกิดของตนเองก่อนที่จะเรียนประวัติศาสตร์ของชาติและประวัติศาสตร์นานาชาติต่อไป โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

นอกจากนี้ ซี.พี. ฮิลล์ (C.P. Hill) (อ้างใน ฐานันท์ รักภูบาล, 2565) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไว้ว่า การสอนประวัติศาสตร์สามารถช่วยฝึกให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและมีการแสดงออกที่มั่นคงได้อย่างถูกต้องและแน่นอน ช่วยแยกแยะสิ่งที่มีสาระประโยชน์ออกจากกันอย่างเด่นชัด เป็นเสมือนบทเรียนที่สอนให้คนเข้าใจ เพื่อเตรียมรับเหตุการณ์และปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตสำหรับความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์นั้นมีมากมายเพราะประวัติศาสตร์เป็นเหตุการณ์ในอดีตที่มนุษย์สามารถนำมาเป็นบทเรียนให้แก่ปัจจุบัน โดยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจเหตุการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและคาดการณ์อนาคต สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ภรณ์ กังวาน (2553) (อ้างใน วชิรพรรณ ทองวิจิตร และจิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์, 2553) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการเรียนการสอนประวัติศาสตร์นั้น มุ่งเน้นในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่มากกว่าการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผลที่ตามมาคือครูรับบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดวิชา การปัญหาต่อมา คือ ปัญหาการวัดและประเมินผล ควรจะพิจารณาการเรียงความ เนื่องจากมีความสำคัญต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยจะส่งเสริมความสามารถให้อ่านเป็น คิดเป็น เขียนเป็น และมุ่งเน้นในการดัดศักยภาพในการวิเคราะห์วิจารณ์ของผู้เรียน ที่จะให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ได้

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมา ในอดีตเป็นเพียงเมืองชั้นจัตวาเล็กๆ ที่รวมกันอยู่ภายใต้การปกครองของเมืองเพชรบุรี พอถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงได้โปรดเกล้าฯ ตั้งเมืองบางนางรม ที่ปากคลองบางนางรม แต่ที่ดินไม่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกจึงย้ายที่ว่าการเมืองไปตั้งที่เมืองกุย ที่มีความอุดมสมบูรณ์และการตั้งบ้านเรือนหนาแน่นกว่าครั้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2398 โปรดเกล้าฯ ให้รวมเมืองกุย เมืองคลองวาฬ และเมืองบางนางรมเข้าด้วยกัน โดยที่ตั้งเมืองยังคงตั้งอยู่ที่เมืองกุย (คืออำเภอกุยบุรีในปัจจุบัน) และโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเมืองกุยเป็น เมืองประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ชื่อคล้องจองกันกับเมืองประจันตคีรีเขตซึ่งเดิม คือ เกาะกงที่แยกออกจากจังหวัดตราด ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2441 จึงย้ายเมืองมาอยู่ที่บ้านเกาะหลัก ต่อมาพระองค์ทรงจัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล

เมืองประจวบคีรีขันธ์ เมืองขึ้นจัตวาซึ่งขึ้นตรงกับเมืองเพชรบุรี มีฐานะเป็นอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ สังกัดเมืองเพชรบุรี ในช่วงนี้เมืองปราณบุรีซึ่งมีอาณาเขตติดอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ด้านทิศเหนือและเคยมีฐานะเป็นเมืองขึ้นจัตวาขึ้นกับเมืองเพชรบุรี ก็ได้จัดตั้งเป็นอำเภอเมืองปราณบุรี สังกัดเมืองเพชรบุรี ด้วย ส่วนเมืองกำเนิดนพคุณขึ้นตรงกับเมืองชุมพร ด้วยมีพระราชดำริสงวนชื่อเมืองปราณไว้ (เมืองเก่าที่ตั้งอยู่ที่ปากน้ำปราณบุรี) ต่อมา วันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2449 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการให้รวมเอาอำเภอเมืองปราณบุรี อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ เมืองเพชรบุรี และอำเภอกำเนิดนพคุณ เมืองชุมพร ซึ่งเป็นเมืองขึ้นจัตวามาก่อน ตั้งเป็นเมืองปราณบุรี มีที่ทำการเมืองอยู่ที่ตำบลเกาะหลัก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้มีการเปลี่ยนชื่อเมืองปราณบุรีเป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ เพื่อป้องกันการสับสนกับเมืองปราณที่ปากน้ำปราณบุรี หลังจากมีการยกเลิกระบบการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล เมืองประจวบคีรีขันธ์จึงไม่ได้ขึ้นตรงกับเมืองเพชรบุรีและมณฑลราชบุรีภูมิภาคปัญหาท้องถิ่น เช่น ดนตรีไทย แพทย์แผนโบราณ นวดแผนโบราณ ครัวมวยไทย สิ่งประดิษฐ์พื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นขึ้นมะพร้าว งานจักสานในท้องถิ่น ขนมพื้นบ้าน สบู่ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า ยาแก้นุง ฯลฯ

บูรณาการการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัด การศึกษา นอกจากต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ คู่คุณธรรมแล้ว ยังต้องจัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น เรียนรู้ ประวัติความเป็นมา สังคมการดำรงชีวิต เอกลักษณ์ ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนให้มีความรักความผูกพัน และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคมสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวนี้ รวมทั้ง จะต้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอน สามารถนำสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ฉะนั้น ในการพัฒนาคนในชายแดนไทยต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน อย่างไรก็ตาม ความท้าทายจากสภาพการณดังกล่าว จากความเป็นมาของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษาวัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับการบูรณาการการเรียน วิชาประวัติศาสตร์เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนกลุ่มกุยบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เรื่อง วัฒนธรรม : พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับการบูรณาการการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ในครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนทั่วไปจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ 1. กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) เป็นกลุ่มบุคคลที่มีข้อมูลเชิงลึกในด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประจวบคีรีขันธ์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สถานที่ตั้ง การขยายตัวของชุมชน จำนวน 10 คน ปรากฏท้องถิ่น ผู้อาวุโสหรือผู้มีความรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ พระผู้รู้ประจำท้องถิ่นที่เป็นที่นับถือของชุมชน ครู-อาจารย์ที่อยู่ในโรงเรียนนันทวิทยาการอิสระ ผู้นำชุมชนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 2 กลุ่ม ผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) ครู นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกระทิง อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน 3 กลุ่มบุคคลทั่วไป (Purposive Informants) ได้แก่ ประชาชนทั่วไปในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 10 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจ (Survey) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structure Interview) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) แบบประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม, 2559: 53-56)

1. แบบสำรวจ (Survey) ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลฉบับที่กโดยแบ่งประเด็นการสำรวจต่างๆ ดังนี้

- 1.1 สำรวจสภาพพื้นที่
- 1.2 สำรวจเส้นทางการเดินทาง
- 1.3 สำรวจวิถีชีวิตชาวบ้าน
- 1.4 สำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ
- 1.5 สำรวจพื้นที่การท่องเที่ยวทางบก
- 1.6 สำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ก่อนทำการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามชาวบ้านทั่วไป นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้สอบถามจากหน่วยงานทางราชการและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้เบื้องต้นในบริบทพื้นที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ และนำมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) มี 2 แบบดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม ปรับปรุงจาก สิริวรรณ สิริวนิชย์ (2556, [ออนไลน์]) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคำตอบตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 1 ชุด ดังนี้ แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประจวบคีรีขันธ์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สถานที่ตั้ง การขยายตัวของชุมชน

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อจับประเด็นและนำมาตีความหมายโดยใช้ทฤษฎี และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) จากผู้รู้ (Key Informants) และมีจุดสนใจในการสัมภาษณ์ในเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประจวบคีรีขันธ์: การบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนกลุ่มกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อทำการ

สัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชนผู้วิจัยกำหนดประเด็น คำถาม ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ดังนี้ 1) ประวัติชุมชนในอดีตและสภาพปัจจุบันของชุมชน 2) วิถีชีวิต 3) ภาษา 4) ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม 5) ศีลธรรม จริยธรรม 6) สุนทรียศาสตร์ 7) อาหารการกิน 8) การแต่งกาย และ 9) ความรู้ทักษะอาชีพ

3. แบบการสังเกต (Observation) แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปพักอาศัยอยู่กับชุมชน โดยร่วมทำกิจกรรม สังเกต เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สมุทรสาคร เพื่อนำไปกระทำข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant Observation) ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตกิจกรรมในชุมชนอยู่ภายนอกที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูลในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ คือ กลุ่มผู้รู้ ผู้นำชุมชน ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5-10 คน ในพื้นที่ในการสนทนาผู้วิจัยจะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะได้จัดทำเป็นใบงานประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายของการ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไปพร้อมกับข้อมูลที่ได้จากวิธีอื่นๆ

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูลในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่ทำการศึกษ จำนวนพื้นที่ คือ กลุ่มผู้รู้ ผู้นำชุมชน ครู พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5 -10 คน ในประชุมเชิงปฏิบัติการ จะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยจะได้จัดทำเป็นแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไปพร้อมกับข้อมูลที่ได้จากวิธีอื่นๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอน คือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 1 เรียกว่า การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการ สอบถามข้อมูลจากชุมชน และเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 เรียกว่า การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้เก็บข้อมูลยึดหลัก “องค์รวม” (Holistic) ตามแนวคิดของ งามพิศ สัตย์สงวน (2539: 53-55, อ้างอิงใน ในตะวัน กำหอม. 2559: 53-56) ดังนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาภาคสนาม (Field Studies) ประมาณ 6 เดือน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือดังนี้

1. แบบสำรวจ ผู้วิจัยขอความร่วมมือและจัดส่งแบบสำรวจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interviews) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ทำการสัมภาษณ์ตามแนวแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาคำตอบตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีแบบ สัมภาษณ์ และเครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ วีดิโอบันทึกภาพและเสียง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย (1.1) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่วัฒนธรรมอำเภอ ที่ทำการศึกษ จำนวน 2 คน (1.2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 5 ชุด

แต่ละชุดใช้ สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 5 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำชุมชน ครู พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาเทศบาล/องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interviews) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interviews) เปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อจับประเด็นและนำมาตีความหมาย โดยใช้ทฤษฎี

3. แบบสังเกต ผู้วิจัยสังเกตการจัดงานประเพณี ตามแบบสังเกต 2 รูปแบบ ดังนี้

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observations) ผู้วิจัยได้เข้าไปพักอาศัยอยู่ในชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมในชีวิตประจำวัน สังเกต ซักถามข้อมูลที่ต้องการ จดบันทึกโดยใช้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับเปิดเผยตัวเองว่าเป็นนักวิจัย

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Participant and Non - participant Observation) ผู้วิจัยทำการสังเกตกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน โดยไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน แล้วจดบันทึกข้อมูลที่พบโดยใช้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. แบบสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มกับคน ชุมชนในพื้นที่ชุมชนที่ทำการศึกษ จำนวนพื้นที่ พื้นที่ที่ทำการศึกษาและเป็นพื้นที่ ประกอบด้วยผู้รู้ ผู้ปฏิบัติและนักท่องเที่ยวมาร่วมสนทนากลุ่มตามกรอบและจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้แบบบันทึกเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มกับคน ชุมชนในพื้นที่ชุมชนที่ทำการศึกษา จำนวนพื้นที่มาร่วมสนทนากลุ่มตามกรอบและจุดมุ่งหมายของการวิจัย กรอบประเด็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น: การบูรณาการประจวบคีรีขันธ์ การแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านหนองกระทิง อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้แบบบันทึกเสียง วิดีโอบันทึกภาพและเสียงเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการจัดและทำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ วิชาการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การจดบันทึก การอัดเทป และการบันทึกภาพ จัดเป็นหมวดหมู่ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แล้วดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามความมุ่งหมายและกรอบตามความคิดที่กำหนดไว้ โดยใช้แนวคิดของ ทรงคุณ จันทจร (2559: 131-144) ได้แก่ การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) ดังนี้

1) การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analysis Induction) เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อมูล จากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏที่มองเห็นจากการลงภาคสนาม เป็นต้นว่า กิจกรรมในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ การนำภูมิปัญญาพื้นบ้านมาพัฒนาตลอดทั้งสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและชนบประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่และหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลมาจัดจำแนกเป็นประเภทตามความมุ่งหมายของการวิจัยและจึงวิเคราะห์ด้วยทฤษฎี เพื่อมาอธิบายสภาพสังคมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงและบทบาทหน้าที่ขององค์ภายในชุมชนที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกมากระทบชุมชนดั้งเดิมและนำไปสู่การดำรงอยู่ของภูมิปัญญาพื้นบ้านของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมและทฤษฎีต่างๆ ในการวิเคราะห์ตามการมุ่งหมายและกรอบแนวความคิดในการวิจัย เท่ากับ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เอกลักษณ์และภูมิปัญญาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมืองประจวบคีรีขันธ์ เดิมชื่อเมืองนารัง เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า ครั้งที่ 2 เมืองนารัง ได้ถูกทิ้งร้าง จนถึงรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จึงได้สร้างเมืองใหม่ที่คลองบางนางรม แล้วย้ายที่ตั้งของเมืองไปตั้งที่เมืองกุย ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้เปลี่ยนชื่อเมืองกุย เป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ แต่ตัวศาลาว่าการเมืองยังคงตั้งอยู่ที่อำเภอกุยบุรี ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้รวมเมืองปราณบุรีเมืองประจวบ และเมืองกำเนิดนพคุณเข้าเป็น เมืองเดียวกัน พระราชทานนามเมืองว่า เมืองปราณบุรีตั้งที่ว่าการอยู่ที่อำเภอเกาะหลักส่วนเมือง ปราณบุรีเดิมให้คงเรียกว่าเมืองปราณมีฐานะเป็นอำเภอในสมัยรัชกาลที่ 6 ทรงเห็นว่าชาวบ้านยังคงเรียก เมืองปราณ สับสนกับชื่อ เมืองปราณบุรี ซึ่งทางราชการย้ายมาตั้งที่เมืองเกาะหลัก จึงทรงโปรดเกล้าให้เปลี่ยนชื่อเมืองปราณบุรีเป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์จนถึงปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (ประเภทพระราชวัง และวัด) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 19 สถานที่ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นเสมือนอัตลักษณ์ของจังหวัดที่มีความโดดเด่น ทรงคุณค่าและสร้างความประทับใจกับนักท่องเที่ยวเสมอ

2. ประสิทธิภาพงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแห่งหนึ่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีอันดับที่หนึ่ง คือ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ รองลงมา คือ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และอันดับสุดท้าย คือ การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

3. เพื่อบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนกลุ่มกุยบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 หลักสูตรที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ประจวบคีรีขันธ์ในส่วนของหลักสูตรสถานศึกษาไม่ได้มีการกำหนดให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาประวัติศาสตร์ประจวบคีรีขันธ์ไว้อย่างชัดเจน และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นรูปแบบการบูรณาการในวิชาพื้นฐาน ได้แก่ วิชาสังคมศึกษา และวิชาประวัติศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 นั้นหลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดหน่วยกิตและเวลาเรียนในวิชาประวัติศาสตร์ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไว้ที่ 2 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็น 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน ในการบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของสถานที่สำคัญในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครูผู้สอนได้บูรณาการเนื้อหาของพระที่นั่งคูหาคฤหาสน์ วัดพระมหาธาตุเจดีย์ภักดีประกาศ และศาลหลักเมืองจังหวัด นครศรีธรรมราชลงไปด้วย ในการบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบันนั้น มีสาเหตุจากการที่กลุ่มสาระการเรียนรู้ขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรที่เคยรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเราเกษียณอายุราชการออกไปจึงไม่ได้มีการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประจวบคีรีขันธ์ในรูปแบบของวิชาเพิ่มเติมในปี 2566 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้จัดทำหลักสูตรประจวบคีรีขันธ์ศึกษา ตามดำริของผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรดังกล่าว แต่ด้วยโรงเรียนขาดแคลนบุคลากรในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมีนโยบายให้บูรณาการหลักสูตรประจวบคีรีขันธ์ศึกษาลงในวิชาพื้นฐานเช่นเดียวกับที่มีการบูรณาการเนื้อหาประวัติศาสตร์

ประจวบคีรีขันธ์ในหลักสูตรอยู่แล้วทำให้ในปัจจุบันไม่มีหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาประวัติศาสตร์ประจวบคีรีขันธ์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จึงส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสถานที่สำคัญบนถนนราชดำเนินตามขอบเขตของงานวิจัยในด้านเนื้อหา นั้นไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยตรง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เอกลักษณ์และภูมิปัญญาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มีพัฒนาการสูงขึ้นตาม สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์เริ่มจากการตั้งคำถามเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ โดยการรวบรวมหลักฐานต่างๆ ผ่านสถานที่ตัวบุคคล หรือเอกสาร นำมาวิเคราะห์ตามความน่าเชื่อถือและตีความข้อมูลตลอดจน จัดลำดับประเด็นเรื่องมาเรียบเรียงและอธิบายตามบริบททางประวัติศาสตร์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ (สิริวรรณ ศรีพหล, 2554; วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543; ลาวัณย์ วิทยาอุทมิฏ และคณะ, 2533; เณลิ (มลิลา) นิตเชตต์ปรีชา, 2559) มีแนวโน้มสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองฝึกให้ใช้ความคิดและคิดให้เป็น จัดเป็นความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยการมีพื้นฐานความคิดจากการใช้การสังเกต การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ การตีความ และการสังเคราะห์เพื่อค้นให้พบความจริงเกี่ยวกับสิ่งใดหรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ผู้เรียน ได้คิดได้ปฏิบัติทางการศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น บูรณาการเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อชีวิตและสังคม รวมทั้งการจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีหลากหลาย ดังที่ ศศิพัชร จำปา (2558) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง พบว่า การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นฯ หลังเรียนตามรูปแบบผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์สูงขึ้น มีสำนึกรักษ์ท้องถิ่นในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนประถมศึกษาตอนปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามที่สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาเจตคติศึกษาศาสตร์ท้องถิ่นมีองค์ประกอบ 3 ด้าน 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ด้านความรู้สึก 3) ด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการศึกษาเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ท้องถิ่น 3 ด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความรู้สึก ตามด้วยด้านพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรเตรียมความรู้ด้านข้อมูลหลักฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ควรคัดเลือกเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น วิเคราะห์เนื้อหาสาระ จัดลำดับเนื้อหาสาระรวมทั้งเตรียมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้านชาติพันธุ์ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านประเพณีวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การศึกษาหลักฐานและเลือกหลักฐานที่มีความสำคัญที่ต้องการให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบรายบุคคลการตั้งคำถามตัวอย่างที่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือประเด็นที่นักเรียนศึกษาและฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3. การป้องกันอุปสรรคที่ไม่เข้าใจบริบทของชุมชน และสภาพแวดล้อมในชุมชนครูต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมในการลงพื้นที่ ด้านข้อมูลเนื้อหาที่ต้องการศึกษาจากชุมชนและให้นักเรียนทำความเข้าใจบริบทสภาพแวดล้อมของชุมชนก่อนลงพื้นที่จริง ครูดูแลความปลอดภัยความเหมาะสมในการลงพื้นที่ของนักเรียน

4. การให้นักเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบวีดิทัศน์ ครูต้องให้ความรู้และข้อมูลด้านลิขสิทธิ์การอ้างอิงที่ถูกต้องและสามารถเผยแพร่ความรู้ได้กฎหมาย

5. ครูควรมีการควบคุมเวลาให้เป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุผลการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เช่น ด้านการประกอบอาชีพเพื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติจนสามารถสร้างองค์ความรู้ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้หรือต่อยอดทางการศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น ด้านการประกอบอาชีพด้านประเพณีวัฒนธรรมเพิ่มเติม และสร้างประเด็นเชื่อมโยงองค์ความรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์หรือประยุกต์ใช้และต่อยอดความรู้ต่อไป

บรรณานุกรม

เฉลิม มลิลิต นิตเชตต์ปรีชา. (2559). *เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐาปนีย์ รักภูบาล. (2565). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา, ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทรงคุณ จันทจร. (2553). *ทฤษฎีวัฒนธรรมและสังคม*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ในตะวัน กำหม่อม. (2559). *การวิจัยประยุกต์ทางวัฒนธรรม เล่มที่ 2*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยทองสุข.

ลาวัญญ์ วิทยาอุทมิกุล และคณะ. (2543). *คู่มือการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วชิรพรรณ ทองวิจิตร. (2555). *การพัฒนาแบบบบทเรียนแสวงรู้บนเว็บ (Web Quest) วิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์*. กรุงเทพฯ: งานประชุมวิชาการ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมระดับชาติ ครั้งที่ 5 มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2543). *คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

ศศิพัชร จำปา. (2559). *การพัฒนาแบบบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา*

ดุขฎิบัณติต, สาขาวิชาสังคมศึกษา, ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2554). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

สิริวรรณ สิริวนิชย์. (2566). แนวคิดและวิธีการประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:<https://online.anyflip.com/xthag/uomd/mobile/index.html?fbclid=IwAR2M5hDRGdbsTXEBi8JSpaxpc51psbgliPR3zM7CdIlvaOMA0H4ylo7UqMs>. [10 มกราคม 2568].